

Kunning um arbeiðsloysistrygging

Kunning um arbeiðsloysistrygging

Innihaldsvirlit	Síða
Hvat er arbeiðsloysistrygging	2
Hvat ger ALS, og hvat gert tú	3
Nær hevur tú rætt til arbeiðsloysisstuðul	4
Fakta um ALS	5
Hvat skal tú gera fyri framhaldandi at hava rætt til arbeiðsloysisstuðul	9
Hvussu verður mett um arbeiðstilboð	12
Fjølsmiðjan	15
Samskipti við okkum	16

Hvat er arbeiðsloysistrygging?

Arbeiðsloysistrygging er til, so at tú sum arbeiðsleysur og arbeiðssøkjandi kanst fáa figgjarligan stuðul ta tíðina, tað tekur tær at fáa annað arbeiði. Arbeiðsloysistryggingin fevnir um øll, sum eru millum 16 og 67 ár, eru arbeiðsleys og arbeiðstøk, og sum hava bústað í Føroyum, hava verið tryggjað í aðrari norðurlendskari arbeiðsloysistrygging ella teknað eina sjálvbodna trygging hjá ALS.

Fyri at hava rætt til arbeiðsloysisstuðul eru treytir, tú skalt lúka. Umframt at hjálpa tær ávegis at fáa annað arbeiði, hevur ALS eftirlit við, at tú lýkur hesar treytir, t.d. skalt tú vera skrásett/ur sum arbeiðssøkjandi í ALS, og tú skalt virkin søkja arbeiði umframt at átaka tær tey arbeiði, ALS ávísir tær ella arbeiðsgevarar bjóða.

Les meira um vanligu reglurnar og treytirnar hjá ALS í hesum faldara. Kunning er eisini á heimasíðu okkara als.fo. Tú ert vælkomín at seta teg í samband við okkum, um tú hevur spurningar.

Hvat ger ALS, og hvat gert tú?

Arbeiðsloysisskipanin er sambært lógini uppbytt í eina arbeiðsloysistrygging, ið tekur sær av arbeiðsloysisstuðli, og eina arbeiðsávísing, ið skal hjálpa at fáa fólk í arbeiði. Hesar báðar eru skipaðar undir somu deild á ALS og samstarva neyvt.

Arbeiðsloysisstuðul

- **Tú søkir** um arbeiðsloysisstuðul hjá ALS
- ALS metir um og ger av, um tú hefur rætt til arbeiðsloysisstuðul
- ALS rindar arbeiðsloysisstuðul
- ALS kannar um og svarar almennum spurningum um grundtreytir, sum arbeiðssøkjandi skulu lúka fyri at hava rætt til arbeiðsloysisstuðul
- ALS hefur eftirlit við, at tann, sum fær arbeiðsloysisstuðul, líkur grundtreytirnar í ALS
- **Tú vátar**, at tú ert arbeiðssøkjandi á heimasíðuni aðruhvørja viku

Arbeiðsávísingin

- Virkar fyri bøttum møguleikum at fáa arbeiði
- **Tú ert beinanvegin til reiðar** at átaka tær arbeiði, sum verður boðið tær

Nær hevur tú rætt til arbeiðsloysisstuðul?

Fyri at fáa arbeiðsloysisstuðul skalt tú lúka ávísar grundtreytir. Hesar treytir standa í §14 í ALS-lógini og í útgjaldskunngerðini, sí niðanfyri. Á næstu síðu sært tú gjølligari, hvat hetta hevur við sær.

Rættin til arbeiðsloysisstuðul í sambandi við arbeiðsloysi hava fólk, sum

1. eru **sinnað** og til reiðar at átaka sær eitt og hvørt arbeiði, sum tey hava førleika til uttan forðingar
2. eru **sinnað** at luttaka í arbeiðsmarknaðarátøkum
3. eru **arbeiðstøk, arbeiðsfør** og **ótarnað kunnu átaka sær arbeiði**, teimum stendur í boði hjá einum arbeiðsgevara í seinasta lagi dagin eftir tilboð um arbeiði er givið
4. eru skrásett sum **arbeiðssøkjandi** hjá arbeiðsávísingini hjá ALS við dagførdum upplýsingum
5. **virkin søkja hóskandi arbeiði**
6. kunnu mæta hjá ALS, í seinasta lagi dagin eftir biðið verður um tað
7. vátta arbeiðsloysi
8. ikki eru undir útbúgving í normalarbeiðstíðini
9. eru í Føroyum

Tann, sum ikki kann ella ikki vil góðtaka hesar treytir, hevur ikki rætt til arbeiðsloysisstuðul í sambandi við framhaldandi arbeiðsloysi!

Fakta um ALS

Soleiðis sækir tú um arbeiðsloysisstuðul

Fráboðan um arbeiðsloysi, umsókn, uppsøgn og onnur skjalprógv letur tú inn til ALS.

Hesi oyðibløð skalt tú brúka, tá ið tú sækir um arbeiðsloysisstuðul

Umsóknarblað at sækja um at skráseta teg sum arbeiðsleysa/n í ALS. Umsóknarblaðið fært tú á als.fo. Tað kann eisini verða neyðugt at senda ALS onnur skjalprógv, so sum uppsøgn, læknaváttan, rætt til pensjón ella annað. Set teg í samband við ALS at fáa nærri upplýsingar.

Í tíðarskeiðinum, tú fært arbeiðsloysisstuðul, skalt tú aðruhvørja viku umvegis sjálgreiðsluna á heimasíðuni vátta støðu tína sum arbeiðsleysan og tøkán á arbeiðsmarknaðinum umframt mæta hjá ALS, um biðið verður um tað.

Sí nærri á www.als.fo um sjálgreiðsluna og faldaran.

Tú hevur skyldu til at boða ALS frá øllum broytingum, sum kunnu hava ávirkan á arbeiðsloysisstuðulin, t.d. um tú hevur fingið arbeiði, ert farin í skúla, ert sjúkrameldað/ur, farin í barsil, flutt/ur av landinum, heldur feriu v.m.

Ivast tú, so spyr heldur eina ferð ov nógv, tí fráboðanarskyldan er strong.

Útgjald og útrokningargrundarlag

Arbeiðsloysisstuðul verður útgoldin fyri í mesta lagi fimm dagar um vikuna og verður goldin út fyri tvær vikur í senn.

Arbeðsloysisstuðul verður ikki útgoldin fyri leygar-, sunnu- og halgidagar.

Talið av útgjaldsdøgum er ásett í lógini sum 648 útgjaldsdagar í undanfarna 4 ára tíðarskeiði. Útgjaldsdagarnir síggjast í ALS-kalendarinum.

Sí nærri um ALS-kalendaran á heimsíðuni.

Arbeðsloysisstuðulin er í mesta lagi 75 % av A-inntøku tíni seinastu 12 mánaðirnar, áðrenn arbeiðsloysið varð staðfest, tó í mesta lagi kr. 210.000 um árið. Mesta útgjaldið er kr. 830,04 um dagin ella 103,75 um tíman.

Upphæddin á arbeiðsloysisstuðulinum og útrokningargrundarlagnum er ásett í lóg.

ALS ger av, um tú hevur rætt til arbeiðsloysisstuðul.

Soleiðis verður stuðulin útgoldin

Arbeðsloysisstuðulin er á kontu tíni í peningarstovni týsdagin aftaná vikuna, sum tú váttar títt arbeiðsloysi.

Fyrifallandi arbeiði

Fært tú bjóðað fyrifallandi arbeiði, samstundis sum tú hevur rætt til arbeiðsloysisstuðul, er treytin tann, at so leingi tú samstundis ert tøkur til eitt og hvørt full dagsstarv, er í lagi at tú átekur tær annað arbeiði. Hetta skal upplýsast og mótróknast í útgjaldskeiðnum, tað er forvunnið í.

Ásetingin sigur, at um tú 4 útgjaldsskeið á rað hefur arbeitt meira enn 25 % hjá sama arbeiðsgevara, verður met, at tú ikki longur ert tøk/ur á arbeiðsmarknaðinum, og verður tú ták steðgað/ur í skipanini eftir 4. útgjaldsskeiðið.

Hvussu leingi verður stuðul útgoldin?

Tú færst stuðul í mesta lagi 648 dagar í einum 4 ára tíðarskeiði.

Ták rætturin er fallin burtur, hefur tú ikki rætt at fáa útgjald úr skipanini fyrr enn eitt 24-mánaða skeið er farið, og verður tú ták at meta, sum um tú kemur uppí skipanina fyrstu ferð.

Um útgjaldið av arbeiðsloysisstuðuli er lítið, ber til at sækja Almannaverkið um ískoyti. Sí www.av.fo.

Bíðidagar

Tú hefur ikki rætt til arbeiðsloysisstuðul, fyrr enn bíðidagarnir eru farnir.

Bíðidagar verða roknaðir eftir inntøkuni seinastu 12 mðr. og eru í minsta lagi 2 og í mesta lagi 10 útgjaldsdagar.

A-inntøka seinastu 12 mðr. áðrenn arbeiðsloysi er staðfest:

0 - 250.000	2 bíðidagar
> 250.000 - 350.000	4 bíðidagar
> 350.000 - 450.000	6 bíðidagar
> 450.000 - 550.000	8 bíðidagar
> 550.000	10 bíðidagar

Karantena

Um tú ert burturvíst/ur úr starvinum ella uttan haldgóða orsök sigur teg úr starvi, fært tú karantenu í 8 vikur.

Sum dømi um haldgóða grund kann nevast:

- Vánaligt arbeiðsumhvørvi, ið er íkomið grundað á, at arbeiðsgevarin er farin út um leiðslurætt sín, ella at talan er um, at fysisku karmarnir fyri arbeiðinum, t.d. sjálvt arbeiðsplássíð, er heilsuskaðiligt
- Likamlig ella sálarlig sjúka, ið verður váttað við læknaváttan
- Vantandi lønarútgjalding. Vanliga verður kravt, at seinkingin er umleið eina viku, og at arbeiðstakarin hevur gjørt arbeiðsgevaran kunnugan um seinkingina. Hetta eigur at verða gjørt skrivliga
- Avgerandi broytingar í setanartreytunum

Meginreglan er, at arbeiðstakarin hevur givið arbeiðsgevara sínum eina skrivliga ávaring um broyttu viðurskiftini, fyri at talan kann verða um uppsøgn við haldgóðari grund.

Fyrstu ferð, tú ikki tekur av arbeiðstilboði ella arbeiðsmarknaðarátaki, uttan haldgóða orsök, fært tú karantenu í 4 vikur. Aðru ferð, hetta hendir, er karantenan 8 vikur, og tekur tú ikki av triðju ferð í sama stuðulstíðarskeiði, hevur tú ikki rætt til arbeiðsloysisstuðul í 12 vikur. Hendir hetta fjórðu ferð, missir tú rættin til arbeiðsloysisstuðul í 6 mánaðir.

Hvat skal tú gera fyri framhaldandi at hava rætt til arbeiðsloysisstuðul?

Her sært tú, hvør tín ábyrgd er, frá tí tú skrásetir teg sum arbeiðsleys/ur hjá ALS og lýkur allar treytir, til tú byrjar í nýggjum arbeiði, útbúgving ella øðrum arbeiðsskapandi tiltøkum.

Skráseting í ALS

Skráseting í arbeiðsávísingini er ein grundtreyt fyri at fáa rætt til arbeiðsloysisstuðul. Tú skalt sostatt vera skrásett/ur í ALS sum arbeiðssøkjandi ta tíðina, tú vilt hava arbeiðsloysisstuðul fyri.

Endamálið við skrásetingini er at

1. tryggja, at tínir førleikar á besta hátt kunnu setast upp móti leysum stórvum, ið tú hevur áhugað í og førleika at røkja.
2. skapa eina vangamynd, sum umboðar teg, tínar førleikar og ynskir mótvegis arbeiðsgevarum, ið søkja eftir nýggjum starvsfólki
3. at skapa eitt CV, sum tú kanst nýta, tá ið tú søkir stórv

Setir tú teg ikki í samband við ALS teir dagar, ALS hevur ásett, ella møtir tú ikki, sum tú hevur fingið boð um, verður útgjaldið steðgað fyribils. Sama kann gera seg galdandi, um tú ikki ert at hitta á telefonnummarinum ella t-postinum, tú hevur upplýst ALS..

Um tú brýtur hesar ásetingar, skal ALS meta um, um tú lýkur grundtreytirnar fyri at hava rætt til arbeiðsloysisstuðul. Verður mett, at tú ikki lýkur grundtreytirnar, verður avgerð tikin um at steðga arbeiðsloysisstuðulinum, og arbeiðsloysisstuðul verður ikki goldin, fyrr enn tú aftur hevur skrásett teg í ALS og lýkur allar treytir.

Arbeiðstøk/ur, arbeiðsfør/ur og ongin forðing at átaka tær eitt arbeiði fulla tíð

Tú skalt vera arbeiðstøk/ur og arbeiðsfør/ur at átaka tær eitt og hvørt arbeiði, sum tú hevur førleika til, fulla tíð.

Til reiðar at átaka tær hóskaði arbeiði, tú hevur førleika til

Tú skalt vera til reiðar at átaka tær alt arbeiði, sum tú hevur fakligan førleika til. Avgørð um fakligan førleika verður tikin av ALS, ella tí arbeiðsgevara, ið gevur arbeiðstilboðið.

Um heilsuligar avmarkingar eru orsøkin til, at tú ikki kanst átaka tær ávíst arbeiði, er neyðugt, at tað er skjalprógvað við læknaváttan, sum er góðkend av ALS.

Heilsulig avmarking kann verða góðkend innan ávísa vinnu, men skal tú kunna arbeiða innan aðrar vinnur fulla tíð. Niðursett arbeiðstíð er ikki at meta sum heilsulig avmarking.

Tú skalt kunna átaka tær arbeiði allastaðni í Føroyum, og tað eru fá undantøk frá hesi reglu.

Hetta er longu galdandi frá fyrsta degi, tú søkir um ella fært játtað arbeiðsloysisstuðul. Tað merkir, at tú kanst verða noydd/ur at ferðast ímillum hvønn dag, hvørja viku ella at flyta.

Metir ALS, at tú ikki ert til reiðar at átaka tær eitt hóskaði arbeiði, tekur ALS avgørð um, um tú framhaldandi hevur rætt til arbeiðsloysisstuðul ella ikki.

Virkin s kja arbeiði

ALS er ein trygging, ið veitir t r arbeiðsloysisstuðul ta tíðina, tað tekur hjá t r at fáa arbeiði aftur.

Tað merkir eisini, at t  sjálv/ur skalt vera virkin at s kja arbeiði.

T  skalt kunna vísa hvørji arbeiði, t  hevur s kt, og vera t k/ur hjá ALS. N rri upplýsingar eru at finna á www.als.fo.

T  skal beinanvegin melda teg til t nastuna “F  fráboðan um nýggj st rv” á www.starv.fo. Vel sjálv/ur starvs ki, og t  f ert ein t-post, t  leys st rv verða skrásett innan tey starvs ki, ið hava t n  huga.

Arbei stilbo  ella arbei smarkna ar t k

Um t  ikki tekur av einum tilboði um arbeiði, ikki s kir eitt arbeiði, sum ALS metir vera hóskandi til t n, ella um t  ikki virkin luttekur   arbei smarkna ar t kum, sum ALS bj  ar t r, metir ALS um r ttin hjá t r at fáa arbeiðsloysisstuðul, og um tú veruliga ert t k/ur og sinnað/ur at átaka t r eitt og hvørt arbeiði, ella um tú skalt hava karantenu.

Hvussu verður mett um arbeiðstilboð?

Allar Føroyar ein arbeiðsmarknaður

Sambært lógini eru allar Føroyar at meta sum ein arbeiðsmarknaður. Tað merkir, at tú hevur skyldu at átaka tær eithvørt arbeiði í Føroyum. Bæði ALS og arbeiðsgevarar kunnu geva tær arbeiðstilboð. Niðanfyri sært tú, hvat er galdandi. Ivast tú í nøkrum, set teg so í samband við okkum.

Arbeiðstilboð verða í fyrsta umfari ávíst so nær bústaðnum hjá tær sum gjørligt.

Útbúgving og yrkisroyndir

Atlit verða tikin til útbúgving, arbeiðsroyndir og arbeiðsynski tíni, men eitt arbeiði verður ikki mett at vera óhóskandi bara tí, at tað ikki er í samsvari við útbúgving tína og arbeiðsroyndir.

Eftirspurningur av førleikum

Metir ALS ella ein arbeiðsgevari, at tú hevur førleika og vil hava teg í starv, er arbeiðið hóskandi, hóast tú sjálv/ur heldur, at tú ikki hevur nóg góðan førleika ella kunnleika til arbeiðið. Tað er umráðandi, at tú møtir til samrøðu hjá arbeiðsgevara, sum ynskir at hitta teg um eitt ávíst arbeiði.

Til ber at fáa vegleiðing í sambandi við starvssamrøður.

Serligar orsøkir til ikki at taka av ávístum arbeiði

Høvuðsreglan er, at tú skalt átaka tær eitt og hvørt ávíst arbeiði, men kunnu tað verða serligar orsøkir, ið kunnu víkja frá hesum.

Heilsuforðing

Um tú av heilsuávum ikki tekur av einum arbeiði, **skal læknaváttan fyriliggja**, sum lýsir orsökina til, at tú ikki ert før/ur fyri at útinna arbeiðið.

Einsamøll/einsamallur við ábyrgd av børnum í og undir skúlaaldri

Um ferðamøguleikarnir eru sera vánaligir til og frá arbeiði, og tú stendur einsamøll/einsamallur við ábyrgdini av børnum í og undir skúlaaldri, ber til í hvørjum ítøkiligum føri sær at veita undantak frá høvuðsregluni.

Um tú hevur børn, sum hava tørv á barnaansing, hevur tú skyldu til at finna eina ansingarloysn til teirra – um neyðugt eisini uttanfyri upp- og afturlatingartíðirnar hjá barnaansingarstovninum.

Ferðing til og frá arbeiði

Tú mást vera til reiðar at góðtaka at koyra ímillum dagliga og brúka egnan bil ella almenna ferðasambandið, ella útvega tær bústað á staðnum.

Tú hevur skyldu til at royna at tillaga arbeiðstíðirnar.

Um daglig ferðing til og frá arbeiði ikki er møgulig, og/ella at bústaðarviðurskiftini á staðnum, har arbeiðið er, eru sera vánalig, kann serligt undantak verða givið.

Arbeðsinntøkan

Um lönin fyri ávísta arbeiðið er minni enn sáttmálalönin fyri slíkt arbeiði.

Fingið annað arbeiði

Um tú hevur fingið annað arbeiði, og skal byrja innan 4 vikur, frá tí arbeiðstilboðið er givið. Tað er tó treytað av, at tú skjalprógvar hesa avtalu.

Fjølsmiðjan og aðrar verkætlanir

Tá tú hefur verið arbeiðsleys/ur og arbeiðstøk/ur í meira enn ein mánað, kanst tú verða innkallað/ur til arbeiðsmarknaðaráttøk. Tað kann vera í Fjølsmiðjuni ella til aðra verkætlan.

Fjølsmiðjan er skipað í fleiri breytir, har tú við útgangstöði í tínum arbeiðsynskjum við góðari hjálp frá okkum fer at seta kósina út í arbeiði aftur.

Tú hefur skyldu at mæta, og missir tú rættin til arbeiðsloysisstuðulin, um tú ikki hefur heilt serliga orsøkir til ikki at mæta.

Samskipti við okkum

Halt samband við okkum

Gloym ikki at boða ALS frá, um nøkur viðurskipti broytast, sum ávirka móguleikar tínar at fáa arbeiðsloysisstuðul og sækja arbeiði.

Broytir tú telefonnummar ella bústað, boða so ALS frá.

Fert tú í feriu, skal hetta fráboðast í minsta lagi 7 dagar frammanundan.

Uppgev rættar upplýsingar

Tað er sera týðningarmikið at geva ALS røttu upplýsingarnar, bæði tá tú vátar arbeiðsloysi á sjálgvreiðsluni og í øllum tímum viðurskiptum við ALS annars.

Gevur tú ALS skeivar upplýsingar ella tigur við umstøðum, sum hava týðning fyri útgjaldið, ber hetta í sær, at upphæddir, sum eru útgoldnar av órøttum, verða kravdar afturgoldnar, og tú kanst verða revsað/ur við sekt ella hefti. ALS kann útvega upplýsingar frá myndugleikum, arbeiðsgevarum og fakfeløgum til tess at tryggja sær, at rætt verður útgoldið.

Arbeiðsávísingin kann bráðliga fáa brúk fyri at fáa samband við teg við tilboði um arbeiði, kunning um ætlan ella at bjóða tær til eitt hvørt í arbeiðsávísingini, sum kann verða týðningarmikið hjá tær fyri at fáa arbeiði.

Gloym ikki at vitja ella seta teg í samband við ALS. Kemur tú ikki, tá ið tú ert boðsend/ur, tá avtala er gjørd um vitjan, ella um tú ikki ert at hitta á telefonini, sum avtalað, er avleiðingin, at ALS metir

Samskipti við okkum

um, hvørt tú hevur lokið grundtreytirnar.

Hevur tú spurningar, ynskir tú eina samrøðu, ella ert í iva um eitthvørt, ert tú altíð vælkomin at seta teg í samband við okkum.

Les annars meira á als.fo.

Tinghúsvegur 14 - Postsmoga 3022 - 110 Tórshavn - tel. 349550 - als@als.fo

Seinast broytt 18092014